

Forsørgelsesret. Det har da Interesse baade for Tyendet og for Kommunerne, at en Opholdsbog foreligger, og uden Betydning med Hensyn til Tjenesteforholdene tror jeg heller ikke, det er, idet man deraf kan se, hvor længe Tyendet har været i sin foregaaende Tjeneste.

Jeg skal altsaa slutte mig til de almindelige Betragtninger, der ere blevne fremførte om Ønskeligheden og Nødvendigheden af en Revision af Tyendeloven. At Livet er løbet langt forbi Loven, er ikke nogen Grund til at undlade at revidere den. Tværtimod — i de Tilfælde, hvor Loven kommer til at virke, vil den komme til at virke desto mere grelt, naar den i Reglen er langt borte fra det, som Mand og Mand imellem anses for rigtig og tilbørligt.

Bluhme: Jeg kan fuldt ud slutte mig til den Tanke, der har fremkaldt den foreliggende Forespørgsel, og jeg kan i mangt og meget slutte mig til de Udtalelser, der ere komne fra den ærede Ordfører for Forespørgerne. Der er jo ogsaa fra den højtærede Minister kommet et Svar, som maa være i høj Grad tilfredsstillende for Forespørgerne og vistnok ogsaa for alle os her, der have hørt hans Udtalelse. Ministeren indrømmede jo de store Brøst, der ere ved Tyendeloven, og lovede at fremkomme med Forslag til Forbedring af dem.

Men der er dog enkelte Ting af det, den ærede Ordfører fremførte, som jeg vil tillade mig at gøre Indsigelse mod. For det første maa jeg protestere mod, at Socialdemokraterne gøre Paastand paa at være de eneste Repræsentanter for Tyendet. Jeg tror nok, at vi allesammen sidde her ogsaa som Repræsentanter for Tyendet. Naar det ærede Medlem siger, at han særlig kender Forholdene i Byerne, kan det være, han har Ret; men til Forholdene paa Landet tror jeg ikke, han kender tilstrækkeligt til at kunne begrunde sin Forespørgsel paa den Maade, han gjorde.

Jeg er til Dels Part i Sagen, og derfor tager jeg Ordet: for det første, fordi jeg er Husbond, og for det andet, fordi jeg i sin Tid har siddet i Bestyrelsen for de jyske Fællesforeninger, som netop paa den Tid toge dette Spørgsmaal op til Behandling. Det var i 1882. Den ærede Ordfører refererede til det Andragende, der var indkommet i Halvfjerdserne fra Randers Amts Landhusholdningsselskab. Og netop det samme Andragende gjorde, at vor Bestyrelse tog dette Spørgsmaal op.

Der blev nedsat et Udvalg, og dette fremkom med en Betænkning, som principielt blev godkendt af alle de jyske Landboforeninger. Vi vare enige om, at de Forslag til en Forandring i Tyendeloven, der den Gang havde passeret Rigsdagen, og som til Dels vare fremsatte af Regeringen, ikke vare tilfredsstillende. Efter at Bevægelsen i 1875 var kommen op i Jylland, havde Regeringen nemlig taget Spørgsmaalet op til Behandling og forelagt forskellige Forslag. Men de bleve aldrig behandlede til Ende. Enten bleve de førte gennem Folketinget med Ændringer eller ogsaa gennem Landstinget med Ændringer. Men der blev aldrig nogen Overenskomst, og siden 1877 har der, saa vidt jeg ved, ikke været forelagt noget Forslag om Ændringer.

Man var ovre i Jylland i Landboforeningerne ikke tilfreds med de fremkomne Forslag, fordi man efterhaanden var kommen til den Anskuelse, at skulde man forandre Tyendeloven, gjaldt det for en stor Del om at skaffe Beskyttelse for Husbonden, fordi Tyendeloven faktisk stiller Husbonden fuldstændig blot overfor Tyendets Vilkaarlighed. Tyendet har jo efter den bestaaende Lovgivning en ganske anderledes Frihed end Husbonden i Forholdet dem imellem. I Virkeligheden eksisterer Tyendeloven jo ikke. Saaledes som Udviklingen har ført det med sig, er der ingen — i alt Fald paa Landet —, der har Agtelse for dens Bestemmelser. Det ærede Medlem sagde ogsaa, hvad der blev fremhævet af den højtærede Minister, at Tyendeloven har saa mange Paragraffer, at ingen kender dem. Men naar ingen kender dem, have de heller ingen Betydning. Der er jo ingen paa Landet, der bryder sig om Skudsmaalsbogen. Hvem ser efter den? Tyendet ønsker at blive fri for den, og Husbonden har ingen Brug for den; lad os derfor blive fri for den! Den maa jo ikke indeholde Spor af andet, end naar vedkommende er fæstet og flyttet, og det har ingen som helst Interesse for Husbonden.

Man har sagt, at Tyendeloven skulde være en Beskyttelse mod, at Tyendet gik fra den ene Tjeneste til den anden. Men det er aldeles ikke Tilfældet. Tyendet har fuldstændig Frihed til at rejse, naar det vil. Husbonden har ganske vist efter Tyendeloven Lov til at forfølge Tyendet og føre det tilbage til Pladsen, eller i alt Fald Ret til at faa en Godtgørelse. Men det er for kostbart saaledes at forfølge Tyendet fra det ene Herred til det andet,